

การพัฒนาทักษะครูด้านการดำเนินงานระบบจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจง
ด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) ของสถานศึกษาในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาขึ้นชม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3*

The Development Teacher's Skill by Specific Method of Electronic
Government Procurement: e-GP System School in Chuen Chom
of Education Development Center, Mahasarakham Primary
Education Service Area Office 3

ยงยุทธ สิงห์ขรเขต และสุภัทร พันธุ์พัฒนกุล

Yongyut Singkhonkhet and Supat Punpatthanakul

วิทยาลัยบัณฑิตศึกษาด้านการจัดการ มหาวิทยาลัยศรีปทุม, ประเทศไทย

Graduate College of management, Sripatum University, Thailand

Corresponding Author, E-mail: samingpraram@gmail.com

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้ มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) พัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับระบบการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจงด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) 2) พัฒนาทักษะการดำเนินงานระบบ และ 3) ศึกษาความพึงพอใจต่อการพัฒนาทักษะครู กลุ่มเป้าหมาย ได้แก่ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่พัสดุ จำนวน 12 คน ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาขึ้นชม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 และผู้ให้ข้อมูลเพิ่มเติม ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษาและวิทยากรผู้เชี่ยวชาญด้านงานพัสดุ จำนวน 10 คน การวิจัยใช้รูปแบบวิจัยเชิงปฏิบัติการตามแนวคิดของ Kemmis และ McTaggart ดำเนินการ 2 วงจรรอบ แต่ละวงจรรอบประกอบด้วย 4 ขั้นตอน ได้แก่ การวางแผน การปฏิบัติ การสังเกต และการสะท้อนผล เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบทดสอบ แบบสัมภาษณ์ แบบประเมินทักษะ แบบประเมินความพึงพอใจ และแบบนิเทศ กลยุทธ์การพัฒนาประกอบด้วยการประชุมเชิงปฏิบัติการร่วมกับการนิเทศติดตาม การวิเคราะห์ข้อมูลใช้สถิติเชิงพรรณนาและการวิเคราะห์เนื้อหา

*ได้รับบทความ: 14 สิงหาคม 2568; แก้ไขบทความ: 22 เมษายน 2569; ตอรับตีพิมพ์: 22 เมษายน 2569

Received: August 14, 2025; Revised: April 22, 2026; Accepted: April 22, 2026

ผลการวิจัยพบว่า

1. ด้านความรู้ความเข้าใจ ในวงรอบที่ 1 ครูมีความรู้เพิ่มขึ้น แต่ยังมี 2 คนไม่บรรลุเกณฑ์เนื่องจากมีข้อสงสัยเกี่ยวกับการจัดทำร่างขอบเขตของงานและรายงานขอซื้อขอจ้าง และในวงรอบที่ 2 ครูทุกคนมีความรู้ความเข้าใจถูกต้องครบถ้วนตามเกณฑ์ที่กำหนด
2. ด้านทักษะการดำเนินงานระบบ e-GP ในวงรอบที่ 1 ครูยังมีข้อบกพร่องบางขั้นตอน แต่ในวงรอบที่ 2 ครูทุกคนสามารถดำเนินงานได้อย่างถูกต้อง ครบถ้วน และเป็นไปตามระเบียบ มีทักษะดีขึ้นอย่างชัดเจน
3. ด้านความพึงพอใจ พบว่า ครูมีความพึงพอใจต่อการพัฒนาในระดับสูง และสามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในการปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ สรุปได้ว่า กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ ร่วมกับการนิเทศติดตามมีประสิทธิผลต่อการพัฒนาความรู้ ทักษะ และความพึงพอใจของครูด้านการดำเนินงานระบบ e-GP จึงควรส่งเสริมให้มีการนำไปประยุกต์ใช้ในสถานศึกษาต่อไป

คำสำคัญ: การพัฒนาทักษะครู; การดำเนินงาน; ระบบจัดซื้อจัดจ้างอิเล็กทรอนิกส์; วิถีเฉพาะเจาะจง; ศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษา

Abstract

This research aimed to: 1) develop teachers' knowledge and understanding of the electronic Government Procurement (e-GP) system using the specific method, 2) enhance their operational skills in the system, and 3) examine their satisfaction with the skill development process. The target group consisted of 12 teachers responsible for procurement tasks at the Chuen Chom Educational Quality Development Center under the Mahasarakham Primary Educational Service Area Office 3. Additional key informants included 10 school administrators and procurement experts. The study employed an action research design based on the concept of Stephen Kemmis and Robin McTaggart, conducted in two cycles, each consisting of four stages: planning, action, observation, and reflection. The research instruments included achievement tests, interview forms, skill assessment forms, satisfaction questionnaires, and supervision forms. The development strategies involved workshops combined with supervisory follow-up. Data were analyzed using descriptive statistics and content analysis.

The findings revealed that:

1. In terms of knowledge and understanding, teachers showed improvement in the first cycle; however, two teachers did not meet the criteria due to uncertainties in preparing the terms of reference and procurement request reports. In the second cycle, all teachers achieved the required level of knowledge and understanding.

2. Regarding operational skills in the e-GP system, teachers demonstrated partial competence in the first cycle, with some procedural errors; in the second cycle, all teachers were able to perform tasks accurately, completely, and in accordance with regulations, showing clear improvement.

3. In terms of satisfaction, teachers reported a high level of satisfaction and were able to effectively apply the acquired knowledge in their work. In conclusion, the combination of workshops and supervisory follow-up was effective in enhancing teachers' knowledge, skills, and satisfaction regarding the e-GP system. This approach should be promoted for implementation in other educational institutions.

Keywords: Teacher skill development; Implementation; Electronic Procurement System; Specific Method; Educational Quality Development Center

1. บทนำ

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564) มุ่งเน้นการปฏิรูปประเทศ เพื่อรองรับการเปลี่ยนแปลงในยุคดิจิทัล โดยให้ความสำคัญกับการยกระดับประสิทธิภาพการบริหารจัดการภาครัฐให้มีความโปร่งใส ตรวจสอบได้ และมีธรรมาภิบาล เพื่อขับเคลื่อนประเทศสู่แนวคิดประเทศไทย 4.0 (สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ, 2560) เพื่อให้สอดคล้องกับนโยบายดังกล่าว รัฐบาลได้ประกาศใช้พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ซึ่งกำหนดหลักเกณฑ์และแนวทางการดำเนินงานด้านการจัดซื้อจัดจ้างให้เป็นมาตรฐานเดียวกัน โดยเน้นความโปร่งใส ความคุ้มค่า และการแข่งขันอย่างเป็นธรรม พร้อมทั้งนำระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์มาใช้เป็นเครื่องมือสำคัญในการบริหารจัดการ (กรมบัญชีกลาง, 2560)

ในบริบทของสถานศึกษา สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ได้ดำเนินการนำระบบ e-GP มาใช้ในการบริหารงบประมาณและการจัดซื้อจัดจ้าง เพื่อให้เป็นไปตามหลักเกณฑ์ของภาครัฐ อย่างไรก็ตาม การดำเนินงานดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยบุคลากรที่มีความรู้ ความเข้าใจ และทักษะ

ในการใช้ระบบอย่างถูกต้อง

จากการศึกษาสภาพปัญหาในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาชื่นชม พบว่า ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่พัสดุ ยังขาดความรู้และทักษะในการใช้ระบบ e-GP อย่างเพียงพอ ส่งผลให้เกิดปัญหาในการดำเนินงาน เช่น ความล่าช้าในการบันทึกข้อมูล ความผิดพลาดในกระบวนการ และความไม่มั่นใจในการใช้งานระบบ อีกทั้งยังขาดแหล่งสนับสนุนหรือที่ปรึกษาเมื่อเกิดปัญหาในการปฏิบัติงาน

ปัญหาดังกล่าวแสดงให้เห็นถึงความจำเป็นในการพัฒนาศักยภาพของครูด้านการจัดซื้อจัดจ้าง ด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์อย่างเป็นระบบ เพื่อให้สามารถปฏิบัติงานได้อย่างถูกต้องและมีประสิทธิภาพ ดังนั้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาการพัฒนาทักษะครูด้านการดำเนินงานระบบ e-GP โดยมุ่งเน้นการเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจ และทักษะการปฏิบัติจริง อันจะนำไปสู่การยกระดับคุณภาพการบริหารจัดการด้านพัสดุของสถานศึกษาให้เป็นไปตามหลักธรรมาภิบาลและมาตรฐานของภาครัฐอย่างมีประสิทธิภาพ

2. วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจระบบการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจงด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) ของสถานศึกษา ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาชื่นชม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3
2. เพื่อพัฒนาครูให้มีความรู้ด้านการดำเนินงานระบบจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจงด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) ของสถานศึกษา ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาชื่นชม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการพัฒนาทักษะครูด้านการดำเนินงานระบบจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจงด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP)
3. เพื่อศึกษาความพึงพอใจต่อการพัฒนาทักษะครูด้านการดำเนินงานระบบจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจงด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) ของสถานศึกษา ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาชื่นชม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3

3. วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้ เป็นการวิจัยเชิงปฏิบัติการ (Action Research) ตามแนวคิดของ Kemmis และ McTaggart (1988) โดยดำเนินการเป็น 2 วนรอบ แต่ละวนรอบประกอบด้วย 4 ขั้นตอน คือ การวางแผน (Planning) การปฏิบัติ (Action) การสังเกต (Observation) และการสะท้อนผล (Reflection) โดยมีขั้นตอนดังต่อไปนี้

1. กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าและผู้ให้ข้อมูล กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า ได้แก่ ครูผู้ปฏิบัติหน้าที่พัสดุ ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาชื่นชม สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม

เขต 3 จำนวน 12 คน ซึ่งมีบทบาทในการดำเนินงานระบบ e-GP ในสถานศึกษา กลุ่มผู้ให้ข้อมูล ได้แก่ผู้บริหารสถานศึกษาและวิทยากรผู้มีความเชี่ยวชาญด้านงานพัสดุ จำนวน 10 คน ซึ่งทำหน้าที่ให้คำแนะนำและนิเทศติดตามการดำเนินงาน

2. ขั้นตอนการดำเนินการวิจัย ดังนี้ วงรอบที่ 1 1) ขั้นการวางแผน ศักยภาพปัญหาการดำเนินงานระบบ e-GP พบว่าครูส่วนใหญ่ยังขาดความรู้ความเข้าใจในขั้นตอนการดำเนินงาน จึงกำหนดแนวทางพัฒนาโดยใช้การประชุมเชิงปฏิบัติการควบคู่กับการนิเทศติดตาม 2) ขั้นการปฏิบัติ ดำเนินการจัดประชุมเชิงปฏิบัติการเพื่อให้ความรู้และฝึกปฏิบัติจริง พร้อมทั้งนิเทศติดตามเพื่อให้คำแนะนำในการปฏิบัติงาน 3) ขั้นการสังเกต เก็บรวบรวมข้อมูลจากแบบทดสอบก่อน-หลัง แบบประเมินทักษะ แบบสังเกต และแบบสัมภาษณ์ 4) ขั้นการสะท้อนผล วิเคราะห์ผลการดำเนินงาน พบว่ายังมีผู้เข้าร่วมบางส่วนมีทักษะไม่ครบถ้วนในบางขั้นตอน จึงนำไปวางแผนพัฒนาในวงรอบที่ 2 และวงรอบที่ 2 1) ขั้นการวางแผน มุ่งเน้นการพัฒนาในประเด็นที่ยังเป็นจุดอ่อน โดยใช้การนิเทศติดตามและการให้คำปรึกษาเป็นกลยุทธ์หลัก 2) ขั้นการปฏิบัติ ดำเนินการนิเทศติดตามอย่างใกล้ชิด พร้อมให้คำแนะนำเฉพาะบุคคล 3) ขั้นการสังเกต ประเมินผลจากแบบบันทึกการนิเทศ แบบประเมินทักษะ และแบบสังเกตพฤติกรรมการปฏิบัติงาน 4) ขั้นการสะท้อนผล พบว่าผู้เข้าร่วมสามารถดำเนินงานระบบ e-GP ได้ถูกต้องครบถ้วน และมีความมั่นใจในการปฏิบัติงานมากขึ้น

3. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย ประกอบด้วย 1) แบบทดสอบวัดความรู้ก่อน-หลังการพัฒนา 2) แบบสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้าง 3) แบบบันทึกการนิเทศติดตาม 4) แบบประเมินทักษะการปฏิบัติงาน 5) แบบประเมินความพึงพอใจ 6) แบบสังเกตแบบมีโครงสร้าง

4. การสร้างและหาคุณภาพเครื่องมือ เครื่องมือทั้งหมดพัฒนาจากการศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาโดยผู้เชี่ยวชาญจำนวน 3 ท่าน โดยค่าดัชนีความสอดคล้องอยู่ในเกณฑ์ที่ยอมรับได้ และปรับปรุงก่อนนำไปใช้จริง

5. การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยดำเนินการเก็บรวบรวมข้อมูลตามขั้นตอนของการวิจัยเชิงปฏิบัติการ โดยใช้เครื่องมือทั้งเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ครอบคลุมและสะท้อนผลการพัฒนาอย่างแท้จริง

6. การวิเคราะห์ข้อมูล ข้อมูลเชิงปริมาณ วิเคราะห์โดยใช้ค่าเฉลี่ย และแปลผลตามเกณฑ์มาตรฐานส่วนประมาณค่า ข้อมูลเชิงคุณภาพ วิเคราะห์เชิงพรรณนา โดยจัดหมวดหมู่ข้อมูล และตรวจสอบความน่าเชื่อถือด้วยเทคนิคสามเส้า

7. สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ใช้สถิติพื้นฐาน ได้แก่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย และส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน

4. สรุปผลการวิจัย

จากการวิจัยการพัฒนาทักษะครูด้านการดำเนินงานระบบจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจงด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) ของสถานศึกษา ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาขึ้นชม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 สามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

จากการสะท้อนผลการพัฒนาทั้ง 2 วงรอบ ตามวัตถุประสงค์ของการศึกษาค้นคว้า คือ 1) เพื่อพัฒนาครูให้มีความรู้ความเข้าใจระบบการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจงด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) ของสถานศึกษา ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาขึ้นชม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 2) เพื่อพัฒนาครูให้มีความรู้ด้านการดำเนินงานระบบจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจงด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) ของสถานศึกษา ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาขึ้นชม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 3) เพื่อศึกษาความพึงพอใจในการพัฒนาทักษะครูด้านการดำเนินงานระบบจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจงด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) ของสถานศึกษา ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาขึ้นชม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยใช้หลักการวิจัยปฏิบัติการ (Action Research) โดยใช้กลยุทธ์ ในการพัฒนา คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศติดตาม โดยสรุปได้ดังนี้

วงรอบที่ 1 โดยมีกลยุทธ์ในการพัฒนา คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศติดตาม สรุปได้ว่า ด้านความรู้ความเข้าใจในด้านการดำเนินงานระบบจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจงด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีความรู้ความเข้าใจด้านการดำเนินงานระบบจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจงด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) โดยรวมเพิ่มมากขึ้น อยู่ในระดับมากที่สุด ด้านทักษะในการดำเนินงานระบบจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจงด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) กลุ่มผู้ร่วมศึกษาค้นคว้ามีทักษะสามารถด้านการดำเนินงานระบบจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจงด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) อยู่ในระดับมากที่สุด แต่ยังมีผู้ร่วมศึกษาค้นคว้า 2 คนที่มีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในระดับปานกลาง อยู่ 2 ขั้นตอนคือ ขั้นตอนการจัดทำร่างขอบเขตของงาน และขั้นตอนการจัดทำรายงานขอซื้อขอจ้าง อยู่ในระดับปานกลาง ซึ่งผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าคนที่ 1 มีคะแนนรวมเฉลี่ยขั้นจัดทำร่างขอบเขตของงาน ($\bar{X} = 3.4$) คะแนนรวมเฉลี่ยขั้นจัดทำรายงานขอซื้อขอจ้าง ($\bar{X} = 3.5$) และผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าคนที่ 12 มีคะแนนรวมเฉลี่ยขั้นจัดทำร่างขอบเขตของงาน ($\bar{X} = 3.2$) คะแนนรวมเฉลี่ยขั้นจัดทำรายงานขอซื้อขอจ้าง ($\bar{X} = 3.25$) แสดงให้เห็นว่า ความรู้ความเข้าใจเรื่องด้านการดำเนินงานระบบจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจงด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) และทักษะในด้านการดำเนินงานระบบจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจงด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) เพียงพอในการที่จะนำไปประยุกต์ใช้ในด้านการดำเนินงานระบบจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจงด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) ให้มีประสิทธิภาพสูงสุด

วงรอบที่ 2 โดยมีกลยุทธ์ในการพัฒนา คือ การนิเทศติดตาม ทั้ง 2 กิจกรรม พบว่า ด้านการดำเนินงานระบบจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจงด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) ผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทั้ง 2 คน มีทักษะและสามารถด้านการดำเนินงานระบบจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจงด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) ได้อย่างถูกต้องเหมาะสม โดยรวมเฉลี่ยอยู่ในระดับมากที่สุด ซึ่งผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าคนที่ 1 มีคะแนนรวมเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.65$) และผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าคนที่ 12 มีคะแนนรวมเฉลี่ย ($\bar{X} = 4.58$) พร้อมทั้งจะสามารถนำไปใช้ในการดำเนินงานระบบจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจงด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ และผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทั้ง 12 คน มีความพึงพอใจต่อการพัฒนาครูด้านการดำเนินงานระบบจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจงด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) อยู่ในระดับมากที่สุด

จากการพัฒนาทักษะครูด้านการดำเนินงานระบบจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจงด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) ของสถานศึกษา ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาขึ้นชม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ตามกรอบเนื้อหาทั้ง 2 ขั้นตอน โดยใช้กระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการของเคมมิสและแมกแทกการท ใช้กลยุทธ์ การประชุมเชิงปฏิบัติการ และการนิเทศติดตาม บรรลุเป้าหมายทั้ง 2 ขั้นตอน ส่งผลให้ครูในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาขึ้นชม มีด้านการดำเนินงานระบบจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจงด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) ที่มีความถูกต้องเหมาะสม โดยได้รับความร่วมมือจากผู้ร่วมศึกษาค้นคว้าทุกคนเป็นอย่างดี ทุกคนเข้าใจและมีแนวทางด้านการดำเนินงานระบบจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจงด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) เป็นแนวทางเดียวกันอย่างมีประสิทธิภาพ

5. อภิปรายผลการวิจัย

จากผลการวิจัยการพัฒนาทักษะครูด้านการดำเนินงานระบบจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจงด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) ของสถานศึกษา ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาขึ้นชม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ผู้วิจัยมีประเด็นจะมาอภิปรายผล ดังนี้

1. การพัฒนาทักษะครูด้านการดำเนินงานระบบจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจงด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) ของสถานศึกษา ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาขึ้นชม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 โดยใช้กลยุทธ์/วิธีในการพัฒนา คือ การประชุมเชิงปฏิบัติการและการนิเทศติดตาม เมื่อครบ 2 วงรอบแล้ว ทำให้ครูมีความรู้ความเข้าใจ มีทักษะสามารถดำเนินงานระบบจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจงด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) ได้อย่างมีประสิทธิภาพและมีความพึงพอใจต่อการดำเนินงานระบบจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจงด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) อยู่ในระดับมากที่สุดจากการใช้กลยุทธ์ 1) การประชุมเชิงปฏิบัติการ 2) นิเทศติดตาม ในการพัฒนาทักษะครูด้านการดำเนินงานระบบจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจงด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) ของสถานศึกษา ในศูนย์พัฒนาคุณภาพการศึกษาขึ้นชม สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามหาสารคาม เขต 3 ให้มีผลการ

เปลี่ยนแปลงดังกล่าวแล้วนั้น สามารถอภิปรายผลดังนี้

1. จากการใช้กลยุทธ์การประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยจัดกิจกรรมการบรรยาย กิจกรรมการฝึกปฏิบัติการ กิจกรรมการปรับปรุงการดำเนินงานระบบจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจงด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) มีผู้ศึกษาค้นคว้าและวิทยากรร่วมกันวางแผนกำหนดกิจกรรมจัดเตรียมเอกสารประกอบการจัดกิจกรรมการประชุมเชิงปฏิบัติการแล้วแจ้งให้บุคลากรเข้าร่วมการประชุมเชิงปฏิบัติการ โดยวิทยากรผู้ชำนาญด้านการดำเนินงานระบบจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจงด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) ทำให้ครูผู้เข้ารับการประชุมเชิงปฏิบัติการมีความรู้ ความเข้าใจ มีทักษะสามารถการดำเนินงานระบบจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจงด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) ได้อย่างมีประสิทธิภาพ สอดคล้องกับหลักการประชุมเชิงปฏิบัติการของทศนา แคมมณี (2565) ได้กล่าวไว้ว่า การประชุมเชิงปฏิบัติการ คือกระบวนการเรียนรู้ที่ผู้เข้าร่วมได้แลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์ และร่วมกันฝึกปฏิบัติเพื่อให้เกิดทักษะใหม่ โดยมีผู้เชี่ยวชาญคอยให้คำแนะนำและข้อเสนอแนะ สอดคล้องกับหลักการประชุมเชิงปฏิบัติการของสุวิมล ว่องวานิช (2564) ได้กล่าวไว้ว่า การประชุมเชิงปฏิบัติการเป็นเครื่องมือสำคัญในการพัฒนาบุคลากรที่ช่วยเสริมสร้างความรู้และทักษะผ่านการลงมือปฏิบัติจริง ทำให้เกิดการเรียนรู้แบบมีส่วนร่วม และสามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการทำงานได้อย่างมีประสิทธิภาพ

2. จากการใช้กลยุทธ์การนิเทศ ติดตาม โดยใช้กิจกรรมการให้คำปรึกษา และกิจกรรมการปรับปรุงแก้ไข ซึ่งสอดคล้องกับหลักการนิเทศ ติดตามของ วิชัย วงษ์ใหญ่ (2564) ได้กล่าวว่า การนิเทศติดตามเป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาอย่างเป็นระบบ ผ่านการสังเกต แนะนำ และให้คำปรึกษาแก่ครูผู้สอน เพื่อปรับปรุงการจัดการเรียนการสอนให้มีประสิทธิภาพ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการนิเทศ ติดตามของ สงัด อุทรานันท์ (2565) ได้กล่าวไว้ว่า การนิเทศติดตาม เป็นกระบวนการทำงานร่วมกันระหว่างผู้นิเทศและผู้รับการนิเทศ โดยมุ่งเน้นการพัฒนาความสามารถในการจัดการเรียนรู้ของครู ผ่านการวางแผน สังเกต และประเมินผลอย่างเป็นระบบ ซึ่งสอดคล้องกับหลักการนิเทศ ติดตามของ รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ (2567, หน้า 259-274) ได้กล่าวไว้ว่า การนิเทศติดตาม เป็นกระบวนการพัฒนาคุณภาพการศึกษาที่เน้นการช่วยเหลือ แนะนำ และสนับสนุนครูให้สามารถจัดการเรียนการสอนได้อย่างมีประสิทธิภาพ

การนิเทศติดตาม จึงเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญในการพัฒนาบุคลากรด้านการดำเนินงานระบบจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจงด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) ซึ่งสอดคล้องกับผลการศึกษาของนิตยา ชื่นศิริ (2560) ที่ศึกษาความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ของผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและด้านพัสดุ มหาวิทยาลัยบูรพา พบว่า บุคลากรผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและด้านพัสดุ มหาวิทยาลัยบูรพา มีระดับความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 โดยรวมและรายด้าน อยู่ในระดับมาก โดยเรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปหาน้อย คือ ด้านการจัดซื้อจัดจ้าง ด้านการบริหารสัญญาและการตรวจรับพัสดุ ด้านการบริหารพัสดุ และด้านการทำสัญญา ตามลำดับ

ผลการเปรียบเทียบระดับความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ของผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและด้านพัสดุ มหาวิทยาลัยบูรพา โดยจำแนกตามสถานภาพผู้ปฏิบัติงาน ประสิทธิภาพการทำงาน สอดคล้องกับ ผลการศึกษาของ พรชัย ไม้ปาน (2566, หน้า 149-162) ที่ศึกษาความต้องการและแนวทางในการพัฒนาการจัดซื้อจัดจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Government Procurement: e-GP) ในโรงเรียนมัธยมศึกษาสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา มัธยมศึกษา นครสวรรค์ พบว่า ความต้องการในการพัฒนาการจัดซื้อจัดจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครสวรรค์ ในภาพรวมอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.37$) เมื่อพิจารณาเป็นรายขั้นตอนพบว่า ขั้นตอนพัฒนาการจัดซื้อจัดจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ ที่มีความต้องการในการพัฒนาสูงสุด คือ ขั้นตอนการจัดทำร่างสัญญา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.54$) รองลงมา คือ ขั้นตอนข้อมูลสาระสำคัญในสัญญา อยู่ในระดับมากที่สุด ($\mu = 4.53$) ตามลำดับ และขั้นตอนที่มีความต้องการในการพัฒนาน้อยที่สุด คือ ขั้นตอนการจัดทำและประกาศผู้ชนะเสนอราคาอยู่ในระดับมาก ($\mu = 4.18$)

6. ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะเพื่อการนำไปใช้

1.1 ควรเพิ่มเติมเนื้อหาที่เชื่อมโยงกระบวนการจัดซื้อจัดจ้างด้วยวิธีอื่น ๆ ควบคู่ไปกับการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจง เพื่อให้ผู้เข้าร่วมสามารถมองเห็นความสัมพันธ์ของระบบในภาพรวม และเข้าใจโครงสร้างการทำงานของระบบพัสดุภาครัฐอย่างรอบด้าน รวมถึงการเสริมเทคนิคที่ช่วยให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างสะดวก รวดเร็ว และถูกต้อง ซึ่งจะทำให้ผู้เข้าร่วมมีความเข้าใจระบบในเชิงบูรณาการมากยิ่งขึ้น

1.2 ควรเสริมสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างเจ้าหน้าที่พัสดุ หัวหน้าเจ้าหน้าที่พัสดุ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้มีระบบสนับสนุนและให้คำปรึกษาที่เข้าถึงง่ายและรวดเร็ว อาจใช้เทคโนโลยี เช่น แชทบอท (Chatbot) เพื่อให้คำตอบต่อข้อสงสัยทั้งในรูปแบบข้อความหรือเสียง รวมถึงรวบรวมคำถามที่พบบ่อย (FAQ) เกี่ยวกับระบบจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐแบบเฉพาะเจาะจง เพื่อสนับสนุนการทำงานและลดความผิดพลาด

1.3 ข้อเสนอแนะเพิ่มเติมแม้ว่าการประชุมเชิงปฏิบัติการจะเป็นวิธีที่มีประสิทธิภาพสูงในการให้ความรู้และพัฒนาทักษะด้วยการลงมือปฏิบัติจริง แต่ควรเพิ่มระยะเวลาหรือจัดสรรเวลาที่เหมาะสม พร้อมวางแผนและกำหนดลำดับความสำคัญของกิจกรรมอย่างชัดเจน ตรงประเด็น เพื่อให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างราบรื่นและบรรลุวัตถุประสงค์ได้อย่างเต็มที่

2. ข้อเสนอแนะการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรมีการวิจัยการพัฒนาทักษะครูในการดำเนินงานระบบจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจงด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) ด้วยรูปแบบหรือเทคนิคอื่นๆ เพื่อเปรียบเทียบประสิทธิภาพ และสร้างตัวอย่างแนวปฏิบัติที่สามารถนำไปประยุกต์ใช้ในการปรับปรุงระบบให้เหมาะสมกับบริบทต่างๆ

2.2 ควรศึกษาและพัฒนาคู่มือการดำเนินงานระบบจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีเฉพาะเจาะจงด้วยอิเล็กทรอนิกส์ (e-GP) สำหรับครูและบุคลากร เพื่อให้สามารถศึกษาและทำความเข้าใจด้วยตนเอง ลดการพึ่งพาผู้เชี่ยวชาญภายนอก และนำไปปรับใช้ได้ถูกต้อง รวดเร็ว และมีประสิทธิภาพ

7. องค์ความรู้ที่ได้รับ

จากการวิจัยครั้งนี้ เน้นการพัฒนาทักษะของครูในการใช้งานระบบการจัดซื้อจัดจ้างภาครัฐด้วยอิเล็กทรอนิกส์หรือระบบ e-GP โดยใช้วิธีเฉพาะเจาะจงผ่านกระบวนการวิจัยเชิงปฏิบัติการแบบสองวงจรรอบผู้จัดทำได้ประยุกต์ใช้กลยุทธ์การ ประชุมเชิงปฏิบัติการ ควบคู่กับการ นิเทศติดตาม อย่างใกล้ชิด เพื่อส่งเสริมให้บุคลากรมีความรู้ความเข้าใจและสามารถปฏิบัติงานจริงได้อย่างถูกต้องแม่นยำ ผลการดำเนินงานพบว่าแนวทางดังกล่าวช่วยยกระดับความสามารถของครูจนอยู่ในเกณฑ์ดีเยี่ยมและสร้างความพึงพอใจต่อผู้ที่เกี่ยวข้องอย่างมาก นอกจากนี้ งานวิจัยยังเสนอให้มีการจัดทำ คู่มือปฏิบัติงาน และนำเทคโนโลยีสมัยใหม่มาใช้สนับสนุนเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการแก้ปัญหาเบื้องต้น ทั้งนี้ ความสำเร็จที่เกิดขึ้นมีปัจจัยหลักมาจาก ความร่วมมือภายในองค์กร และการถ่ายทอดความรู้จากวิทยากรผู้เชี่ยวชาญอย่างต่อเนื่อง สม่่าเสมอ ซึ่งสามารถนำไปปรับใช้เป็นต้นแบบให้กับสถานศึกษาแห่งอื่นได้เป็นอย่างดี ดังภาพที่ 1

ภาพที่ 1 องค์ความรู้ที่ได้รับ

เอกสารอ้างอิง

- กรมบัญชีกลาง. (2560). พระราชบัญญัติการจัดซื้อจัดจ้างและการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 และระเบียบกระทรวงการคลังที่เกี่ยวข้อง. กรุงเทพฯ: กรมบัญชีกลาง.
- ทิตนา แหมมณี. (2565). ศิลปะการสอน: แนวทางการจัดการเรียนรู้เพื่อศิษย์ในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- นิตยา ชื่นศิริ. (2560). ความเข้าใจเกี่ยวกับการจัดซื้อจัดจ้าง และการบริหารพัสดุภาครัฐ พ.ศ. 2560 ของผู้ปฏิบัติงานด้านการเงินและด้านพัสดุ มหาวิทยาลัยบูรพา. (งานนิพนธ์ศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต).
- ชลบุรี: คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยบูรพา.
- พรชัย ไผ่ปาน และฉลอง ชาตรุประชีวิน. (2566). การศึกษาความต้องการและแนวทางในการพัฒนาการจัดซื้อจัดจ้างด้วยระบบอิเล็กทรอนิกส์ (Electronic Government Procurement: e-GP) ในโรงเรียนมัธยมศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษานครสวรรค์. *สภากา วารสารศึกษาศาสตร์*, 10(2), 149-162. <https://so05.tci-thaijo.org/index.php/sikkha/article/view/258452/181669>
- รุ่งชัชดาพร เวหะชาติ. (2567). รูปแบบการจัดการเรียนรู้โดยใช้วิจัยเป็นฐานเพื่อเสริมสร้างทักษะการคิดอย่างมีวิจารณญาณของนิสิตสาขาการบริหารการศึกษา. *วารสารสมาคมพัฒนาวิชาชีพการบริหารการศึกษาแห่งประเทศไทย (สพบท.)*, 6(4), 259-274. <https://so04.tci-thaijo.org/index.php/JAPDEAT/article/view/271809/185944>
- วิชัย วงษ์ใหญ่. (2564). การบริหารการนิเทศการศึกษาในศตวรรษที่ 21. กรุงเทพฯ: มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์.
- ส้งัด อุทรานันท์. (2565). การนิเทศ: หลักการ ทฤษฎีและปฏิบัติ. (พิมพ์ครั้งที่ 4). กรุงเทพฯ: มิตรสยาม.
- สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ. (2560). *แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2560-2564)*. กรุงเทพฯ: สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ.
- สุวิมล ว่องวานิช. (2564). *การวิจัยปฏิบัติการเพื่อการพัฒนา*. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- Kemmis, S., & McTaggart, R. (1988). *The action research planner*. (3rd ed.). Geelong, VIC: Deakin University Press.

